

Sbírka soudních rozhodnutí

NÁZOR GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MELCHIORA WATHELETA
ze dne 3. března 2015¹

Věc C-417/14 RX-II

**Livio Missir Mamachi di Lusignano
proti**

Evropské komisi

„Přezkum rozsudku Tribunálu Evropské unie Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625) — Veřejná služba — Mimosmluvní odpovědnost — Újma způsobená úředníkovi před jeho smrtí — Osobní újma osob blízkých zemřelému úředníkovi — Příslušnost — Tribunál — Soud pro veřejnou službu Evropské unie — Struktura soudního systému Evropské unie“

1. Na návrh prvního generálního advokáta se přezkumný senát Soudního dvora na základě čl. 193 odst. 4 jednacího řádu Soudního dvora rozhodl provést přezkum rozsudku Tribunálu Evropské unie Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625)².

2. Soudní dvůr v bodě 2 výroku výše uvedeného rozhodnutí uvedl:

„Přezkum se bude týkat otázky, zda tento rozsudek Tribunálu ,narušuje jednotu nebo soulad unijního práva tím, že Tribunál jakožto soud rozhodující o kasačním opravném prostředku rozhodl, že je příslušný coby prvostupňový soud rozhodnout o žalobě na určení mimosmluvní odpovědnosti [Evropské] [u]nie, která

- vychází z nesplnění povinnosti orgánu zajistit ochranu svých úředníků;
- byla podána třetími osobami jako oprávněnými pozůstalými zemřelého úředníka i jako rodinnými příslušníky tohoto úředníka a
- směřuje k náhradě morální újmy samotného zemřelého úředníka a majetkové a morální újmy způsobené těmito třetími osobám.“

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Rozhodnutí Přezkum Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (C-417/14 RX, EU:C:2014:2219).

I – Právní rámec

A – Smlouva o fungování Evropské unie

3. Podle čl. 256 odst. 1 SFEU platí, že „Tribunál je příslušný rozhodovat v prvním stupni ve věcech uvedených v člancích 263, 265, 268, 270 a 272 s výjimkou těch, které jsou v působnosti některého specializovaného soudu zřízeného na základě článku 257 nebo které statut [Soudního dvora Evropské unie] vyhrazuje Soudnímu dvoru. Statut [Soudního dvora] může stanovit, že Tribunál je příslušný i pro jiné věci“.

4. Mezi jednotlivými články vyjmenovanými v článku 256 SFEU je uveden i článek 268 SFEU, který stanoví pravomoc Soudního dvora „rozhodovat spory o náhradu škody podle čl. 340 druhého a třetího pododstavce [SFEU]“, a článek 270 SFEU, který stanoví jeho pravomoc „rozhodovat všechny spory mezi Uníí a jejími zaměstnanci v mezích a za podmínek stanovených ve služebním řádu úředníků [Evropské] [u]nie a pracovním řádu ostatních zaměstnanců Unie“ (dále jen „služební řád úředníků“).

B – Statut Soudního dvora

5. Podle článku 1 přílohy I statutu Soudního dvora platí, že Soud pro veřejnou službu Evropské unie „má pravomoc rozhodovat v prvním stupni spory mezi Uníí a jejími zaměstnanci podle článku 270 [SFEU], včetně sporů mezi každou institucí nebo subjektem a jeho zaměstnanci, které spadají do pravomoci Soudního dvora Evropské unie“.

6. Případné kompetenční spory, které mohou nastat mezi jednotlivými soudy Soudního dvora v oblasti veřejné služby, jsou upraveny v článku 8 přílohy I statutu Soudního dvora:

„1. Je-li návrh nebo jiné podání určené Soudu pro veřejnou službu omylem podáno vedoucím soudní kanceláře Soudního dvora nebo Tribunálu, předá je neprodleně vedoucím soudní kanceláře Soudu pro veřejnou službu. Obdobně, je-li návrh nebo jiné podání určené Soudnímu dvoru nebo Tribunálu omylem podáno vedoucím soudní kanceláře Soudu pro veřejnou službu, předá je neprodleně vedoucím soudní kanceláře Soudního dvora nebo Tribunálu.“

2. Pokud Soud pro veřejnou službu zjistí, že není příslušný k řízení ve věci, ve které je příslušný Soudní dvůr nebo Tribunál, postoupí věc Soudnímu dvoru nebo Tribunálu. Obdobně pokud Soudní dvůr nebo Tribunál zjistí, že je k řízení příslušný Soud pro veřejnou službu, postoupí věc Soudu pro veřejnou službu, který již poté nemůže prohlásit svou nepřislušnost.

3. Jsou-li Soudu pro veřejnou službu i Tribunálu předloženy věci týkající se stejné otázky výkladu nebo otázky platnosti stejného právního aktu, může Soud pro veřejnou službu po vyslechnutí účastníků řízení přerušit řízení, dokud Tribunál nevynes rozsudek.

Jsou-li Soudu pro veřejnou službu i Tribunálu předloženy věci, které mají stejný předmět, prohlásí Soud pro veřejnou službu svou nepřislušnost, aby umožnil Tribunálu o věcech rozhodnout.“

C – Služební řád úředníků

7. Článek 73 služebního řádu úředníků stanoví:

„1. Počínaje dnem vstupu do služby je úředník pojištěn pro případ nemoci z povolání nebo úrazu [...] Na pojištění pro případ nemoci nebo úrazu mimo službu přispívá částkou do výše 0,1 % základního platu.“

Tato pravidla stanoví případy, na které se pojištění nevztahuje.

2. Zaručené dávky jsou následující:

a) V případě úmrtí:

Výplata jednorázové částky rovnající se pětinasobku ročního základního platu zemřelého vypočtené na základě výše platu pobíraného během dvanácti měsíců před úrazem. Tato částka je vyplacena níže uvedeným osobám:

- manželovi/manželce a dětem zemřelého úředníka v souladu s ustanoveními dědického práva platného pro úředníka; částka vyplacená manželovi/manželce však nesmí být nižší než 25 % celkové částky,
- pokud osoby výše uvedené kategorie neexistují, jiným potomkům v souladu s ustanoveními dědického práva platného pro úředníka,
- pokud neexistují osoby výše uvedených dvou kategorií, předkům v přímé linii v souladu s ustanoveními dědického práva platného pro úředníka,
- pokud neexistují žádné osoby výše uvedených tří kategorií, orgánu.

[...]"

8. Podle článku 91 odst. 1 služebního řádu úředníků platí, že „Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat ve všech sporech mezi Uníí a každou osobou, na kterou se vztahuje tento služební řád, týkajících se zákonnosti opatření, jež se osoby nepříznivě dotýkají ve smyslu čl. 90 odst. 2. Ve sporech majetkoprávní povahy má Soudní dvůr neomezenou soudní pravomoc.“

II – Skutečnosti předcházející přezkoumávané věci

9. Úředník Evropské unie Alessandro Missir Mamachi di Lusignano zemřel za tragických okolností dne 18. září 2008 v době, kdy byl přidělen k delegaci Evropské komise v Rabatu (Maroko).

10. Jeho otec Livio Missir Mamachi di Lusignano podal v důsledku tohoto úmrtí svým vlastním jménem a současně jako zákonný zástupce dědiců svého syna žalobu k Soudu pro veřejnou službu, kterou se domáhal jednak zrušení rozhodnutí Komise ze dne 3. února 2009, kterým Komise zamítla jeho návrh na náhradu újmy vzniklé v důsledku zavraždění jeho syna, a jednak toho, aby byla Komisi uložena povinnost zaplatit jemu, jakož i dětem jeho syna různé částky jakožto náhradu majetkové a morální újmy vzniklé v důsledku uvedeného úmrtí³.

3 — Návrh na náhradu újmy se tedy netýká náhrad vyplacených dědicům Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano na základě služebního řádu úředníků. Komise totiž podle čl. 70 prvního pododstavce služebního řádu úředníků vyplatila dětem zemřelého úředníka jeho plnou odměnu za období od 1. října do 31. prosince 2006. Komise jim rovněž vyplatila částku 414 308,90 eura jako dávku vyplácenou podle článku 73 uvedeného služebního řádu v případě úmrtí, jakož i částku 76 628,40 eura z důvodu úmrtí manželky podle článku 25 přílohy X tohoto služebního řádu. Kromě toho s účinností ode dne 1. ledna 2007 přiznala Komise všem čtyřem dětem nárok na sirotčí důchod upravený v článku 80 služebního řádu (4 376,82 eura měsíčně) a na příspěvek na vzdělání upravený v příloze VII služebního řádu (2 287,19 eura měsíčně). Zemřelému úředníkovi navíc bylo přiznáno posmrtné povýšení se zpětnou účinností ode dne 1. září 2005, které bylo zohledněno při výpočtu sirotčího důchodu a dávky vyplacené z důvodu úmrtí. Rozhodnutím ze dne 14. května 2007 Komise rovněž přiznala na základě článku 76 služebního řádu úředníků každému dítěti až do dosažení devatenáctého roku života mimořádnou měsíční pomoc ze sociálních důvodů odpovídající výši příspěvku na vyživované dítě (1 332,76 eura měsíčně). Rozhodnutím ze dne 4. července 2008 byla posléze uvedena částka s účinností ode dne 1. srpna 2008 zdvojnásobena.

11. Tato žaloba vychází z nesplnění povinnosti Komise zajistit ochranu jejich úředníků a směřuje k náhradě morální újmy samotného úředníka, které se navrhovatel domáhá jménem dětí zemřelého úředníka jako oprávněných pozůstalých, a zároveň k náhradě majetkové a morální újmy způsobené navrhovateli a dětem zemřelého úředníka jakožto jeho rodinným příslušníkům.

12. Pokud jde o návrh na náhradu újmy způsobené navrhovateli a dětem zemřelého úředníka, Tribunál měl za to, že rozhodování o tomto návrhu spadá do jeho příslušnosti. Z toho dovodil, že Soud pro veřejnou službu měl konstatovat, že není příslušný o něm rozhodovat. Podle čl. 8 odst. 2 přílohy I statutu Soudního dvora ho tudíž měl postoupit Tribunálu.

13. Co se týče návrhu na náhradu újmy způsobené úředníkovi před jeho smrtí, Tribunál rozhodl, že ačkoliv byl k rozhodování o tomto návrhu příslušný Soud pro veřejnou službu, nesprávně ho odmítl jako nepřípustný na základě pravidla „shody“ mezi žádostí a stížností podanou v rámci administrativy. Vzhledem k tomu, že stav sporu nedovolal o tomto návrhu rozhodnout, Tribunál měl za to, že Soud pro veřejnou službu, kterému je třeba vrátit tuto část žaloby, by měl nutně konstatovat, že jemu i Tribunálu byly předloženy věci, které mají stejný předmět.

14. Rodiče Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, jeho děti, jakož i jeho bratr a sestra totiž po podání kasačního opravného prostředku, o kterém bylo rozhodnuto rozsudkem Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625), podali u Tribunálu žalobu, kterou se domáhali, aby byla Komisi uložena povinnost náhrady nemajetkové újmy, která jim podle jejich názoru vznikla v důsledku vraždy Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano⁴.

15. Podle Tribunálu by tudíž Soud pro veřejnou službu musel podle čl. 8 odst. 3 druhého pododstavce přílohy I statutu Soudního dvora prohlásit svou nepřislušnost, aby umožnil Tribunálu rozhodnout o těchto věcech.

16. Za těchto podmínek měl Tribunál za to, že je příslušný k rozhodování o všech návrzích a rozhodl, že věc se mu v plném rozsahu předává jakožto prvostupňovému soudu.

III – Analýza

17. Má analýza, jejíž rámec vymezil přezkumný senát v rozhodnutí o zahájení řízení, se bude v podstatě týkat otázky, zda Tribunál ohrozil jednotu nebo soulad unijního práva tím, že rozhodl, že je jakožto prvostupňový soud příslušný k rozhodování o žalobě na určení mimosmluvní odpovědnosti Unie vycházející z nesplnění povinnosti orgánu zajistit ochranu svých úředníků, kterou podaly třetí osoby jakožto oprávnění pozůstalí zemřelého úředníka a jakožto jeho rodinní příslušníci, která směřuje k náhradě morální újmy samotného zemřelého úředníka, jakož i majetkové a morální újmy, kterou osobně utrpěli navrhovatelé.

18. V souladu s pravidly přezkumného řízení je třeba zaprvé posoudit, zda je rozsudek Tribunálu stížen nesprávným právním posouzením⁵. Pouze za předpokladu, že dospějeme k takovému závěru, bude nutno se zadruhé zabývat otázkou, zda chybný výklad Tribunálu ohrožuje jednotu nebo soulad unijního práva⁶.

4 — Věc Missir Mamachi di Lusignano a další v. Komise (T-494/11). Tribunál toto řízení přerušil do doby vydání rozsudku ve věci T-401/11. Jelikož Soudní dvůr rozhodl o provedení přezkumu uvedeného rozsudku, Tribunál usnesením ze dne 24. října 2014 toto řízení znovu přerušil do doby vydání rozsudku Soudního dvora.

5 — Podle čl. 193 odst. 4 jednacího řádu Soudního dvora přezkumný senát rozhodne, „zda je třeba rozhodnutí Tribunálu přezkoumat“. V tomto ustanovení je ovšem upřesněno, že „[v] rozhodnutí o provedení přezkumu rozhodnutí Tribunálu jsou označeny pouze otázky, které budou předmětem přezkumu“ (kurzíva doplněna autorem tohoto názoru). V článku 195 odst. 4 jednacího řádu je uvedeno, že teprve po přijetí rozhodnutí o provedení přezkumu přezkumný senát „rozhodne ve věci samé po vyslechnutí generálního advokáta“.

6 — V tomto smyslu viz rozsudky Přezkum M v. EMEA (C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, bod 25); Přezkum Arango Jaramillo a další v. EIB (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, bod 24), jakož i Přezkum Komise v. Strack (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, bod 25).

A – K případnému nesprávnému právnímu posouzení Tribunálu

1. Úvodní poznámky

19. Nejprve je třeba určit jednotlivé újmy, jejichž náhrada je požadována, jakož i postavení, v němž navrhovatel ve vztahu ke každé z nich vystupuje, a dále použitelná právní ustanovení.

20. Zaprvé se ztotožňují, pokud jde o členění druhů újmy, s rozdělením, které použil Tribunál na základě obecných zásad společných právním řádům členských států v oblasti mimosmluvní odpovědnosti⁷. Podle tohoto rozlišování mohou být ze strany odpovědné osoby obecně nahrazeny tři druhy újmy:

- *morální újma samotné oběti* plynoucí z fyzického nebo psychického utrpení před smrtí, prokáže-li se, že si jí byla vědoma;
- *majetková újma osob blízkých oběti*, která závisí na příjmech, které jim zesnulý zajišťoval;
- *morální újma osob blízkých oběti* z důvodu zvláštního citového pouta k oběti.

21. Návrhy vznesené navrhovatelem lze tomuto rozdělení podřadit, a východiska, o která se Tribunál opřel v bodě 42 svého rozsudku, se tudíž jeví jako opodstatněná:

- morální újmu *ex haerede*, tj. újmu, kterou utrpěl Alessandro Missir Mamachi di Lusignano před svou smrtí, požadují jeho oprávnění pozůstalí v tomto postavení, a nikoliv svým vlastním jménem. Tato újma odpovídá první kategorii újmy uvedené v předchozím bodě,
- další dva druhy újmy, jejichž náhrada je navrhována, tj. zaprvé majetkovou újmu dětí a zadruhé morální újmu dětí a otce Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano požadují navrhovatel a jeho vnoučata svým vlastním jménem nezávisle na postavení oprávněných pozůstalých. Prvně uvedená újma odpovídá druhé kategorii újmy zmíněné v předchozím bodě a posledně uvedená újma odpovídá třetí zmíněné kategorii.

22. Zadruhé ve vztahu k určení použitelných norem bych chtěl připomenout, že Soudní dvůr i Tribunál vykonávaly pravomoc upravenou v článku 270 SFEU do určitého okamžiku dějin budování Evropy.

23. Od vydání rozhodnutí Rady 2004/752/ES, Euroatom ze dne 2. listopadu 2004 o zřízení Soudu pro veřejnou službu Evropské unie⁸ ji však článek 1 přílohy I statutu Soudního dvora napříště přiznává Soudu pro veřejnou službu.

24. Zmíněný článek 270 SFEU má mimořádný význam, jelikož stanoví, že se pravomoc ve sporech mezi Uníí a jejími zaměstnanci vykonává „v mezích a za podmínek stanovených ve služebním řádu úředníků“.

25. Podle čl. 91 odst. 1 zmíněného služebního řádu je přítom k rozhodování ve „všech sporech mezi Uníí a každou osobou, na kterou se vztahuje služební řád, týkajících se zákonnosti opatření, jež se osoby nepříznivě dotýkají ve smyslu čl. 90 odst. 2“, příslušný Soud pro veřejnou službu.

7 — Bod 40 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

8 — Úř. věst. L 333, s. 7.

26. Z těchto úvodních úvah vyplývá, že klíč k rozdělení příslušnosti nutně spočívá ve výkladu těchto dvou ustanovení – článku 270 SFEU a čl. 91 odst. 1 služebního řádu úředníků – jelikož v rámci unijního soudního systému platí, že „příslušnost jednoho [ze] soudů k rozhodnutí o žalobě nutně vylučuje příslušnost [ostatních]“⁹.

2. Rozsah příslušnosti Soudu pro veřejnou službu

27. Soud pro veřejnou službu je tedy příslušný k rozhodování ve „všech sporech mezi Unii a každou osobou, na kterou se vztahuje služební řád, týkajících se zákonnosti opatření, jež se osoby nepříznivě dotýkají ve smyslu čl. 90 odst. 2 [služebního řádu úředníků]“¹⁰.

28. V případě úmrtí úředníka přitom čl. 73 odst. 2 služebního řádu úředníků zaručuje výplatu jednorázové částky rovnající se pětinasobku jeho ročního základního platu (vypočtené na základě výše platu pobíraného během dvanácti měsíců před úrazem).

29. Uvedená částka se podle znění tohoto ustanovení přiznává manželovi/manželce zemřelého úředníka a jeho dětem nebo „jiným potomkům v souladu s ustanoveními dědického práva platného pro úředníka“, pokud tyto osoby neexistují. Neexistují-li „potomci“, ustanovení určuje, že částka musí být vyplacena „předkům v přímé linii v souladu s ustanoveními dědického práva platného pro úředníka“¹¹.

30. Jak již Soudní dvůr konstatoval, účelem služebního řádu úředníků je „upravit právní vztahy mezi evropskými orgány a jejich úředníky tak, že zakotvuje soubor vzájemných práv a povinností, a některým rodinným příslušníkům úředníka přiznává práva, která mohou tyto osoby uplatňovat vůči [Unii]“¹².

31. Ze znění čl. 73 odst. 2 služebního řádu úředníků tak bezpochyby vyplývá, že se tento právní předpis vztahuje jak na potomky úředníka, tak na jeho předky v přímé linii, tj. použijeme-li výraz Komise uvedený v jejím vyjádření, tyto osoby „výslovně zohledňuje“¹³.

32. Podle čl. 91 odst. 1 služebního řádu úředníků je tudíž Soud pro veřejnou službu příslušný k rozhodování ve „všech sporech mezi Unii a každou [z těchto osob]“, týkajících se opatření orgánů oprávněného ke jmenování, jež se této osoby nepříznivě dotýká (jakým je i rozhodnutí o náhradě újmy způsobené úmrtím úředníka).

33. Tribunál však tento názor, který před ním obhajovala Komise, odmítl ze dvou důvodů:

— zaprvé tento výklad by podle něj „znamenal, že by byly procesní podmínky obecné právní úpravy mimosmluvní odpovědnosti Unie podřízeny zvláštní právní úpravě sociálního zabezpečení úředníků, která je stanovena služebním řádem [úředníků, i když neexistuje] žádný platný důvod pro to, aby zvláštní příslušnost Soudu pro veřejnou službu ve věcech úředníků byla nadřazena obecné příslušnosti Tribunálu pro rozhodování o všech sporech týkajících se odpovědnosti Unie“¹⁴. Tento závěr platí podle něj tím spíše, že v projednávaném případě se nejedná o „povinnost Komise vyplatit dávky zaručené služebním řádem [...] ale o její případnou povinnost nahradit veškeré tvrzené [...] majtkové a morální újmy“¹⁵,

9 — Usnesení Komise v. IAMA Consulting (C-517/03, EU:C:2004:326, bod 15).

10 — Článek 91 odst. 1 služebního řádu úředníků. Kurziva doplněna autorem tohoto názoru.

11 — Pokud neexistují žádné osoby této kategorie, částka bude vyplacena samotnému orgánu.

12 — Rozsudek Johannes (C-430/97, EU:C:1999:293, bod 19). Kurziva doplněna autorem tohoto názoru.

13 — Viz bod 17 písemného vyjádření předloženého Komisí.

14 — Bod 63 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

15 — Bod 64 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

— zadruhé „i za předpokladu, že by se argumenty Komise vztahovaly na všechny čtyři děti Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, není tomu tak [podle názoru Tribunálu] v projednávaném případě u samotného navrhovatele, Livia Missir Mamachiho di Lusignano, jelikož ten nemá při existenci dětí postavení oprávněné osoby ve smyslu čl. 73 odst. 2 písm. a) [uvedeného] služebního řádu“¹⁶.

34. Domnívám se, že Tribunál se tímto v rámci výkladu použitelných ustanovení dopustil nesprávného právního posouzení.

35. Zprvce druhý argument není v rámci určení příslušnosti soudu relevantní. V projednávaném případě totiž výčet uvedený v čl. 73 odst. 2 služebního řádu úředníků neslouží k určení osoby, která požívá práva podle tohoto ustanovení, ale pouze jako *pojítka s* kritériem pro určení příslušnosti vymezeným v čl. 91 odst. 1 služebního řádu úředníků. Skutečnost, že zemřelý úředník měl děti, v tomto konkrétním rámci nevylučuje, že předci v přímé linii a potomci jsou rovněž „osob[ami], na kter[é] se vztahuje služební řád [úředníků]“ podle čl. 91 odst. 1 uvedeného služebního řádu.

36. Zadruhé nejde zde o to, aby byly „procesní podmínky obecné právní úpravy mimosmluvní odpovědnosti Unie podřízeny zvláštní právní úpravě sociálního zabezpečení úředníků, která je stanovena [zmíněným] služebním řádem“, ale pouze o určení soudu příslušného pro rozhodování o návrhu, který souvisí s odpovědností Unie a není tak nezávislý na náhradě újmy upravené ve služebním řádu úředníků.

37. Podle judikatury Soudního dvora totiž musí mít úředník možnost získat úplné odškodnění¹⁷. Má tedy právo „domáhat se *doplňkového* odškodnění, je-li orgán odpovědný za úraz podle obecné právní úpravy a dávky upravené služebním řádem nepostačují k zajištění plné náhrady způsobené újmy“¹⁸.

38. Zmínka o „obecné právní úpravě“ vyskytující se v tomto rozsudku odkazuje pouze na pravidla mimosmluvní odpovědnosti. Uvedený výraz totiž odpovídá tomu, co je „použitelné na všechny případy, na které se nevztahuje určitá výjimka“, jedná se tedy o „obecné pravidlo, kterým se musí – neexistuje-li speciální právní úprava nebo zvláštní výjimka – řídit určitý druh případů“¹⁹. V projednávaném případě je tedy právo mimosmluvní odpovědnosti *obecnou právní úpravou* náhrady újmy, zatímco služební řád úředníků je „speciální právní úpravou“, která stanoví zvláštní režim odškodnění.

39. Na rozdíl od toho, co naznačuje Tribunál v bodech 54 až 58 svého rozsudku, Soudní dvůr v rozsudku *Leussink v. Komise* (169/83 a 136/84, EU:C:1986:371) pouze uznal nárok na doplňkové odškodnění, aniž umožnil vyvozovat z něj jakýkoliv argument týkající se příslušnosti unijních soudů. V projednávaném případě tato otázka nevyvstala, jelikož byl rozsudek vydán v době, kdy existoval pouze Soudní dvůr.

40. Naproti tomu je třeba podotknout, že i když Soud pro veřejnou službu neexistoval ani ke dni vydání rozsudku *Lucaccioni v. Komise* (C-257/98 P, EU:C:1999:402), v tomto případě lze pravidlo příslušnosti vyvodit z úvah Soudního dvora ohledně vztahu mezi odškodněním podle služebního řádu a doplňkovým odškodněním na základě „obecné právní úpravy“ mimosmluvní odpovědnosti.

16 — Bod 62 rozsudku *Missir Mamachi di Lusignano v. Komise* (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

17 — Rozsudek *Lucaccioni v. Komise* (C-257/98 P, EU:C:1999:402, bod 22).

18 — Rozsudek *Leussink v. Komise* (169/83 a 136/84, EU:C:1986:371, bod 13), kurzíva doplněna autorem tohoto názoru. Rovněž viz rozsudek *Lucaccioni v. Komise* (C-257/98 P, EU:C:1999:402, bod 22).

19 — Cornu, G. (dir.), *Vocabulaire juridique*, Presses universitaires de France (PUF), 7. vyd., 1988. První definice se nachází pod heslem „commun“ (obecný) a druhá pod heslem „principe“ (zásada). Výraz „droit commun“ (obecné právo) totiž v této publikaci odkazuje na definici hesla „commun“ (obecný), která sama odkazuje na definici hesla „principe“ (zásada). „Obecné právo“ lze rovněž definovat jako „pravidla obvykle použitelná v soukromém právu“ (definice v *Lexique de termes juridiques*, Dalloz, 5. vyd., 1981).

41. V posledně uvedeném rozsudku totiž Soudní dvůr předně rozhodl, že systém paušálního odškodnění stanovený v článku 73 služebního řádu úředníků a systém upravený v článku 340 SFEU nejsou navzájem nezávislé²⁰. Z tohoto předpokladu a ze skutečnosti, že úředník musí dostat úplné odškodnění, Soudní dvůr dále dovodil, že v rámci řízení o náhradě újmy, zahájeného žalobou úředníka na základě pochybení, jež může založit odpovědnost orgánu, který jej zaměstnává, musí příslušný soud za účelem vyhodnocení nahraditelné újmy, zohlednit dávky přiznané na základě článku 73 služebního řádu úředníků²¹.

42. Jinými slovy, podle této judikatury Soudního dvora, kterou lze považovat za ustálenou, nelze vyloučit „právo úředníka a jeho oprávněných pozůstalých domáhat se *doplňkového odškodnění*, je-li orgán odpovědný za úraz podle obecné právní úpravy [mimosmluvní odpovědnosti] a dávky upravené služebním řádem nepostačují k zajištění plné náhrady způsobené újmy“²².

43. Jelikož se jedná o „doplňkovou“ dávku a tyto dva systémy odškodnění nejsou navzájem nezávislé, neboť dávky pobírané na základě služebního řádu úředníků musí být zohledněny při určení újmy nahraditelné na základě článku 340 SFEU, musí být soud, který je příslušný ve věci přednostního odškodnění²³, nutně příslušný i ve věci doplňkového odškodnění.

44. V tomto ohledu zmiňuji, že již generální advokát Slynn hovořil ve svém stanovisku ve spojených věcech Leussink v. Komise (169/83 a 136/84, EU:C:1986:265) o „zbytkové příslušnosti k případnému zajištění výplaty *doplňkových částek* na náhradu způsobené újmy“²⁴.

45. Přitom platí, že jelikož se doplňkové odškodnění podle ustálené judikatury řídí obecnou právní úpravou mimosmluvní odpovědnosti, přednostní odškodnění je nutně upraveno ve služebním řádu úředníků.

46. Tento závěr platí v dnešní době tím spíše, že unijní zákonodárce svěřil přednostní odškodnění specializovanému soudu ve smyslu článku 19 SEU, jehož příslušnost závisí na postavení navrhovatele (na kterého se musí vztahovat služební řád úředníků).

47. Pravidlo příslušnosti, které obhajují, kromě toho odpovídá nejenom logickému myšlení, ale rovněž zájmu na hospodárnosti řízení, který Soudní dvůr uznal v usnesení Komise v. IAMA Consulting²⁵.

48. Stejně tak jako „v systému opravných prostředků unijního práva zahrnuje pravomoc rozhodovat o hlavní žalobě také pravomoc rozhodnout o každém vzájemném návrhu podaném v průběhu téhož řízení, který vyplývá z téhož jednání či téže skutečnosti, která je předmětem žaloby“²⁶, pravomoc rozhodnout o návrhu na přednostní odškodnění zahrnuje pravomoc rozhodnout o každém návrhu na doplňkové odškodnění, který vyplývá z téhož jednání či téže skutečnosti.

20 — Bod 21.

21 — Bod 23.

22 — Rozsudek Leussink v. Komise (169/83 a 136/84, EU:C:1986:371, bod 13), kurziva doplněna autorem tohoto názoru.

23 — Přednostní odškodnění stojí proti doplňkovému odškodnění. Tyto dva druhy odškodnění společně zajišťují úplné odškodnění. Před výrazem „hlavní odškodnění“ upřednostňují označení „přednostní odškodnění“, neboť prvně uvedený výraz naznačuje, že tyto dva druhy odškodnění se rozlišují na základě výše částky, k tomu by však nemělo docházet.

24 — Kurziva doplněna autorem tohoto názoru (s. 2814 Sb. rozh.). Je nutno upřesnit, že se tato část stanoviska týká újmy způsobené samotnému úředníkovi. Nicméně generální advokát Slynn za přípustnou rovněž žalobu, kterou současně podaly manželka a děti úředníka (s. 2818 Sb. rozh.).

25 — C-517/03, EU:C:2004:326.

26 — Tamtéž (bod 17).

49. Skutečnost, že se návrhová žádání v projednávaném sporu týkají pouze doplňkových dávek, dané úvahy nikterak nemění. Příslušnost soudu se totiž nemůže měnit v závislosti na tom, zda žaloba obsahuje pouze návrh na paušální odškodnění (které jsem kvalifikoval jako přednostní) nebo naopak jen návrh na doplňkové odškodnění, případně oba tyto návrhy. Tribunál toto ostatně implicitně uznal, když připustil, že návrh podaný jménem zemřelého úředníka, jenž se však týká pouze jeho osobní morální újmy, *na kterou se nevztahuje služební řád úředníků*, a která se tedy řídí právem mimosmluvní odpovědnosti, spadá do příslušnosti Soudu pro veřejnou službu²⁷.

50. Rozhodl-li Tribunál, že „za okolností projednávaného případu samotný právní rámec vymezený články 268 SFEU a 270 SFEU, článkem 1 přílohy I statutu Soudního dvora a články 90 a 91 služebního řádu [úředníků] nutně vede k závěru, že osoby blízké zesnulému úředníkovi nutně musí podat žaloby dvě, jednu k Soudu pro veřejnou službu a druhou k Tribunálu, podle toho, zda nastupují do práv dotčeného úředníka, nebo požadují náhradu své vlastní majetkové či morální újmy“²⁸, dopustil se nesprávného právního posouzení ve výkladu a aplikaci citovaných ustanovení.

51. S ohledem na výše uvedené úvahy není nutné se zabývat dalšími závěry Tribunálu týkajícími se způsobu řešení situace zdvojeného řízení, o jehož existenci byl Tribunál přesvědčen.

52. Vychází-li totiž závěry Tribunálu z mylného předpokladu – jelikož příslušným k rozhodování o všech návrzích navrhovatele je Soud pro veřejnou službu – jsou *ipso facto* stíženy tímto nesprávným právním posouzením.

53. Nyní je ještě třeba podle čl. 256 odst. 2 SFEU určit, zda toto nesprávné právní posouzení týkající se výkladu a aplikace článků 268 SFEU a 270 SFEU, článku 1 přílohy I statutu Soudního dvora a článku 91 služebního řádu úředníků ohrožuje jednotu nebo soulad unijního práva.

B – K existenci ohrožení jednoty nebo souladu unijního práva

1. Kritéria posouzení

54. Na základě tří rozsudků, které Soudní dvůr dosud vydal v přezkumných řízeních, lze vymezit čtyři kritéria posouzení použitelná k určení toho, zda případně došlo k ohrožení jednoty nebo souladu unijního práva:

- rozsudek Tribunálu může představovat precedens pro budoucí věci²⁹;
- Tribunál se odchýlil od ustálené judikatury Soudního dvora³⁰;
- pochybení Tribunálu se týká pojmu, který není výlučně pojmem práva veřejné služby, nýbrž je použitelný bez ohledu na dotčenou oblast³¹ a
- pravidla nebo zásady, které Tribunál nesprávně použil, mají důležité postavení v unijním právním řádu³².

27 — Bod 65 rozsudku *Missir Mamachi di Lusignano v. Komise* (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

28 — Tamtéž.

29 — Rozsudky *Přezkum M v. EMEA* (C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, bod 62), jakož i *Přezkum Arango Jaramillo a další v. EIB* (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, bod 50).

30 — Rozsudky *Přezkum M v. EMEA* (C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, bod 63), jakož i *Přezkum Arango Jaramillo a další v. EIB* (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, bod 51).

31 — Rozsudky *Přezkum M v. EMEA* (C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, bod 64), jakož i *Přezkum Arango Jaramillo a další v. EIB* (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, bod 52).

32 — Rozsudky *Přezkum M v. EMEA* (C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, bod 65), jakož i *Přezkum Arango Jaramillo a další v. EIB* (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, bod 53).

55. Tato kritéria, která lze pojímat „v jejich souhrnu“³³, nejsou kumulativní, a aby mohlo být konstatováno ohrožení jednoty nebo souladu unijního práva, tedy není nutné, aby byla všechna zároveň splněna³⁴. Sám Soudní dvůr měl v rozsudku Přezkum Komise v. Strack³⁵ za to, že k ohrožení jednoty a souladu unijního práva postačuje naplnění výše uvedeného druhého a čtvrtého kritéria.

2. Posouzení

56. V rámci aplikace a výkladu ustanovení Smlouvy, přílohy I statutu Soudního dvora a služebního řádu úředníků se Tribunál odklonil od procesních důsledků práva úředníka a jeho rodinných příslušníků, na které se vztahuje služební řád úředníků, domáhat se doplňkového odškodnění, je-li orgán odpovědný za úraz podle obecné právní úpravy mimosmluvní odpovědnosti a dávky upravené služebním řádem nepostačují k zajištění plné náhrady způsobené újmy.

57. Řečeno konkrétně, Tribunál tyto důsledky neposoudil správně, jelikož rozhodl, že osoby blízké zemřelému úředníkovi nutně musí podat dvě žaloby, jednu k Soudu pro veřejnou službu a druhou k Tribunálu, podle toho, zda nastupují do práv dotčeného úředníka, nebo požadují náhradu své vlastní majetkové či morální újmy. Tribunál tím podle mě ohrozil jednotu a soulad unijního práva ze tří následujících důvodů.

a) Nesprávně použitá pravidla mají důležité postavení v unijním právním řádu (čtvrté výše uvedené kritérium)

58. Dotčená ustanovení mají v unijním právu zvláštní význam.

59. Jak již Soudní dvůr uvedl v rozsudku Přezkum M v. EMEA, jde „[z]ejména [o] statut Soudního dvora a jeho příloh[u] [které] jsou součástí primárního práva“³⁶.

60. V projednávaném případě se přitom nesprávné právní posouzení, kterého se Tribunál dopustil, týká výkladu a aplikace článků 268 SFEU a 270 SFEU, článku 1 přílohy I statutu Soudního dvora a článku 91 služebního řádu úředníků.

61. Tyto normy nejsou pouze součástí primárního práva (s výjimkou článku 91 služebního řádu úředníků), ale navíc se společně podílejí na vymezení struktury soudního systému Unie tím, že vytyčují meze příslušnosti Soudu pro veřejnou službu a přeneseně i ostatních soudů.

62. Ustanovení, která vymezují tuto strukturu soudního systému, se přitom podílejí na realizaci „soudnictví, které je přízpůsobené povaze Evropské unie, koherentní, efektivní a dostupné všem jednotlivcům“³⁷, jež je nepochybně jedním z prvků „právního státu“, který je základní hodnotou, na níž je podle článku 2 SEU a preambule Listiny základních práv Evropské unie založena Unie³⁸.

33 — Rozsudek Přezkum M v. EMEA (C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, bod 66).

34 — „[O]ny čtyři důvody, na základě kterých Soudní dvůr konstatoval, že porušení obou procesních pravidel zkoumaných ve věci [...] ohrožovalo jednotu a soulad [unijního] práva, nepředstavují minimální ani vyčerpávající výčet“ (názor generálního advokáta Mengozziho ve věci Přezkum Arango Jaramillo a další v. EIB, C-334/12 RX-II, EU:C:2012:733, bod 70).

35 — C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570.

36 — C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, bod 65.

37 — Tato definice odpovídá cíli, který podle R. Kovara sleduje reorganizace struktury soudního systému Unie po přijetí Niceské smlouvy („La réorganisation de l'architecture juridictionnelle de l'Union“, v Dony, M., a Bribosia, E. (ed.), *L'avenir du système juridictionnel de l'Union européenne*, Éditions de l'Université de Bruxelles, Brusel, 2002, s. 33 až 48, zejména s. 35).

38 — Nemá to sice dopad na význam konceptu právního státu, avšak podotýkám, že preambule Listiny základních práv Evropské unie jej nepojímá jako hodnotu, nýbrž jako zásadu.

63. V tomto ohledu je třeba podotknout, že jsem sice dovedl, že v rámci zkoumání nesprávného právního posouzení, kterého se Tribunál dopustil, není nutné zkoumat jeho další závěry týkající se způsobu řešení situace zdvojeného řízení, která je důsledkem rozdělení příslušnosti, k němuž Tribunál dospěl, avšak mám za to, že k ohrožení jednoty unijního práva rovněž přispívá pravidlo pro určení vlastní příslušnosti Tribunálu, stejně tak jako jeho uplatnění v rámci řízení o kasačním opravném prostředku, který byl Tribunálu předložen, jelikož ještě zintenzivňuje míru nerespektování struktury unijního soudního systému, tak jak je pojata ve Smlouvách.

64. Tyto závěry, pravidlo pro určení vlastní příslušnosti, které z nich plyne, jakož i důsledky, které z nich Tribunál dovedl pro rozhodnutí o kasačním opravném prostředku, totiž porušují normy, které mají v unijním právním řádu zvláštní význam, jelikož rozdělují příslušnost mezi unijními soudy a vymezují specifický mechanismus řízení o kasačním opravném prostředku.

b) Tribunál se odchýlil od ustálené judikatury Soudního dvora (druhé výše uvedené kritérium)

65. Přiklonil-li se Tribunál k zásadě zdvojeného řízení, ohrozil soulad unijního práva, jelikož se odchýlil od ustálené judikatury Soudního dvora.

66. Jak totiž vyplývá z judikatury připomenuté v rámci mé analýzy týkající se rozsahu příslušnosti Soudu pro veřejnou službu, pokud návrh týkající se doplňkového odškodnění opouští sféru administrativy a stává se soudním sporem, platí nejen to, že systém paušálního odškodnění stanovený v článku 73 služebního řádu úředníků a systém upravený článkem 340 SFEU nejsou navzájem nezávislé³⁹, ale navíc také to, že příslušnost jednoho ze soudů k rozhodnutí o žalobě nutně vylučuje příslušnost druhého z nich⁴⁰.

c) Rozsudek Tribunálu může představovat precedens pro budoucí věci (první výše uvedené kritérium)

67. Pro úplnost lze poznamenat, že rozsudek Tribunálu rovněž může představovat precedens pro budoucí věci, jelikož zavádí pravidlo své obecné příslušnosti na úkor příslušnosti Soudu pro veřejnou službu.

68. Na základě všech těchto důvodů mám za to, že Tribunál svým rozsudkem Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625) ohrozil jednotu a soulad unijního práva.

IV – Důsledky přezkumu

69. Článek 62b první pododstavec statutu Soudního dvora stanoví, že shledá-li Soudní dvůr, že rozhodnutí Tribunálu ohrožuje jednotu nebo soulad práva Unie, vrátí případ Tribunálu, který je vázán právním názorem Soudního dvora. Při vrácení případu může Soudní dvůr určit účinky rozhodnutí Tribunálu, které jsou pro účastníky řízení zachovány. Soudní dvůr může výjimečně sám rozhodnout s konečnou platností, pokud řešení sporu vyplývá, s přihlédnutím k výsledku přezkumu, ze skutkových zjištění, na nichž se zakládá rozhodnutí Tribunálu.

39 — Rozsudek Lucaccioni v. Komise (C-257/98 P, EU:C:1999:402, bod 21).

40 — Usnesení Komise v. IAMA Consulting (C-517/03, EU:C:2004:326, bod 15).

70. Otázka důsledků přezkumu nikdy není jednoduchá. V projednávaném případě to platí tím spíše proto, že po podání kasačního opravného prostředku, o kterém Tribunál rozhodl rozsudkem, který je předmětem přezkumu (rozsudek Missir Mamachi di Lusignano v. Komise, T-401/11 P, EU:T:2014:625), byl Tribunálu předložen druhý spor, který se ovšem týká důsledků téže sporné skutkové okolnosti a částečně i týchž navrhovatelů (věc T-494/11, Missir Mamachi di Lusignano a další v. Komise). Ačkoliv se tato druhá věc netýká přezkumu v pravém slova smyslu, pro úplnost se budu zabývat i jejími případnými procesními důsledky.

A – *Důsledky přezkumu stricto sensu*

71. Podle Soudního dvora z článku 62b statutu Soudního dvora vyplývá, že se „nemůže omezit na zjištění, že byla ohrožena jednota nebo soulad unijního práva, aniž by z tohoto zjištění vyvodil důsledky pro dotčený spor“⁴¹.

72. Zprv je tedy třeba zrušit rozsudek Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625) v rozsahu, ve kterém Tribunál i bez návrhu určil nepřislusnost Soudu pro veřejnou službu k rozhodování o návrhu na náhradu majetkové i morální osobní újmy navrhovatele samotného a dětí Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, a ve kterém rozhodl, že se mu tato část žaloby předává, aby se jí zabýval jakožto prvostupňový soud.

73. Rozsudek Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625) je třeba zrušit rovněž v rozsahu, ve kterém Tribunál rozhodl, že za okolností projednávané věci, kdy se děti zemřelého úředníka nebo zaměstnance dovolávají náhrady různých újem způsobených toutéž skutečností jako jeho oprávnění pozůstalí i svým vlastním jménem a *jure proprio*, mohou tyto návrhy spojit do jedné žaloby k Tribunálu.

74. Zadruhé je třeba posoudit, jak bude naloženo s kasačním opravným prostředkem navrhovatele.

75. V tomto ohledu je nutno uvést, že navrhovatel opřel kasační opravný prostředek o tři důvody. První důvod kasačního opravného prostředky se týkal nesprávného právního posouzení, kterého se měl dopustit Soud pro veřejnou službu tím, že přijal námitku nepřípustnosti, kterou vznesla Komise, a rozhodl o nepřípustnosti návrhu na náhradu morální újmy Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano a jeho dětí. V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatel Soudu pro veřejnou službu vytýkal, že omezil podíl odpovědnosti Komise za újmu na 40 %. V rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku měl navrhovatel nakonec za to, že Soud pro veřejnou službu nesprávně připustil, že Komise s přihlédnutím k dávkám přiznaným na základě služebního řádu dětem Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano plně nahradila způsobenou újmu. Tribunál v souladu s vlastní logikou omezil přezkum uvedeného kasačního opravného prostředku pouze na otázku příslusnosti, kterou přiznal Soudu pro veřejnou službu (tj. na návrh na náhradu morální újmy *ex haerede*, kterou utrpěl Alessandro Missir Mamachi di Lusignano), přičemž u ostatních návrhů měl za to, že spadají do jeho příslusnosti⁴².

76. Prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku Tribunál v tomto přesně vymezeném rámci vyhověl. To znamená, že rozsudek Soudu pro veřejnou službu byl zrušen v rozsahu, ve kterém tento soud vyhověl první námitce nepřípustnosti vznesené Komisí⁴³.

41 — Rozsudky Přezkum Arango Jaramillo a další v. EIB (C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, bod 57), jakož i Přezkum Komise v. Strack (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, bod 62).

42 — Bod 80 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

43 — Bod 98 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

77. Jelikož měl Tribunál za to, že je tato otázka ve stavu, který dovoluje o ní rozhodnout, sám provedl na základě čl. 13 odst. 1 přílohy I statutu Soudního dvora analýzu této první námitky nepřijatelnosti a shledal ji jako neopodstatněnou.

78. Vzhledem k tomu, že rozsudek Tribunálu není v tomto směru předmětem přezkumu, domnívám se, že jím toto zrušení a analýza námitky nepřijatelnosti podané Komisí u Soudu pro veřejnou službu je nutno považovat za konečné.

79. Pokud jde dále o ostatní námitky nepřijatelnosti vznesené Komisí, Tribunál měl za to, že stav sporu nedovoluje ve věci rozhodnout⁴⁴.

80. Byl však toho názoru, že vrácení věci Soudu pro veřejnou službu by nebylo opodstatněné, jelikož tento soud by neměl jinou možnost než podle čl. 8 odst. 3 druhého pododstavce přílohy I statutu Soudního dvora prohlásit svou nepřijatelnost ve prospěch Tribunálu (a to s ohledem na skutečnost, že věc F-50/09, Missir Mamachi di Lusignano v. Komise, a věc T-494/11, Missir Mamachi di Lusignano a další v. Komise, podle něj mají stejný předmět)⁴⁵.

81. Pokud se Soudní dvůr ztotožní s mojí analýzou použitelných norem, potvrdí, že k rozhodnutí o žalobě podané navrhovatelem v původním řízení je výlučně příslušný Soud pro veřejnou službu, jelikož navrhovatel stejně jako děti zemřelého úředníka, které zastupuje, jsou „osob[ami], na kter[é] se vztahuje“ služební řád úředníků ve smyslu čl. 91 odst. 1 uvedeného služebního řádu.

82. Za těchto okolností tedy bude třeba zrušit rozsudek Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625) rovněž v rozsahu, v němž Tribunál rozhodl, že mu jakožto prvostupňovému soudu přísluší rozhodnout o ostatních námitkách nepřijatelnosti vznesených Komisí, namísto toho, aby tuto část sporu vrátil Soudu pro veřejnou službu.

83. Nakonec musím posoudit otázku, jak bude naloženo s druhým a třetím důvodem, které navrhovatel uplatnil na podporu svého kasačního opravného prostředku podaného k Tribunálu.

84. Rozsudkem Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625) byl totiž zrušen rozsudek Soudu pro veřejnou službu v plném rozsahu, a to pouze na základě otázky příslušnosti, která byla řešena z vlastního podnětu, a prvního důvodu kasačního opravného prostředku, který vycházel v podstatě z toho, že Soud pro veřejnou službu nesprávně aplikoval procesní pravidlo shody mezi stížností v rámci administrativy a žalobou. Ostatní důvody kasačního opravného prostředku tudíž nebyly řešeny.

85. Na rozdíl od toho, co uvedla generální advokátka Kokott ve věci C-579/12 RX-II, bohužel nemohu tvrdit, že „posouzení uvedených důvodů kasačního opravného prostředku nevyžaduje skutková zjištění ani další právní diskuse, které by mohly odůvodnit vrácení věci Tribunálu“⁴⁶.

86. V rozporu s ustanovením čl. 62b prvního pododstavce poslední věty statutu Soudního dvora řešení sporu nevyplývá, s přihlédnutím k výsledku přezkumu, ze skutkových zjištění, na nichž se zakládá rozhodnutí Tribunálu.

87. Navzdory mimořádně zarmocujícím okolnostem skutkového základu této věci a době, která již od zahájení sporu uplynula, jsem nucen Soudnímu dvoru navrhnout, aby věc vrátil Tribunálu. Tomu totiž přísluší, aby jakožto soud rozhodující o kasačním opravném prostředku rozhodl o druhém a třetím důvodu kasačního opravného prostředku, uplatněném navrhovatelem a následně věc vrátil Soudu pro veřejnou službu.

44 — Bod 113 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

45 — Body 114 až 117 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

46 — Názor Přezkum Komise v. Strack (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:573, bod 79).

88. Tento soud by měl totiž podle navrženého výkladu procesních pravidel v každém případě rozhodnout o ostatních námitkách nepřijatelnosti, které uplatnila Komise *ab initio* a o nichž měl sám Tribunál za to, že nejsou ve stavu, který by dovoloval o nich rozhodnout⁴⁷. Kromě toho by měl Soud pro veřejnou službu případně [konstatuje-li Tribunál v rámci přezkumu druhého a třetího důvodu kasačního opravného prostředku nesprávné, příp. nesprávná právní posouzení] svůj rozsudek přehodnotit s ohledem na oba rozsudky, které Tribunál vydá ve věci T-401/11 P.

89. Od věci Missir Mamachi di Lusignano a další v. Komise (T-494/11) však nemohu zcela odhlédnout.

B – Případný vliv věci Missir Mamachi di Lusignano a další v. Komise (T-494/11)

90. Jak jsem již naznačil, po podání kasačního opravného prostředku, o kterém bylo rozhodnuto rozsudkem Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625), otec a děti zemřelého úředníka – tj. navrhovatelé ve věci F-50/09 – zahájili společně s matkou, bratrem a sestrou zemřelého úředníka před Tribunálem další spor, v němž se domáhají náhrady morální újmy způsobené úmrtím Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano.

91. Podle pravidel příslušnosti, která jsem vyvodil, není Tribunál k rozhodování o návrzích dětí a rodičů zemřelého úředníka příslušný, jelikož se na tyto osoby vztahuje služební řád úředníků ve smyslu čl. 91 odst. 1 tohoto služebního řádu.

92. Návrhy podané otcem a dětmi zemřelého úředníka se však – bez bližší analýzy žaloby podané ve věci T-494/11 – zdají být obdobné návrhům na náhradu morální újmy ve věci F-50/09, a to jak s ohledem na jejich základ, tak s ohledem na předmět návrhu a jednání, které vedlo k jeho podání. Tyto návrhy by tedy měly být v každém případě prohlášeny za nepřijatelné z důvodu překážky litispendence⁴⁸. Tribunál by kromě toho měl prohlásit svou nepřijetí k rozhodování o návrhu matky zemřelého úředníka, jelikož se na ni „vztahuje služební řád [úředníků]“.

93. Odlišná je naproti tomu situace u návrhů bratra a sestry zemřelého úředníka. Vzhledem k tomu, že se na ně „[ne]vztahuje služební řád úředníků“ ve smyslu čl. 91 odst. 1 tohoto služebního řádu, k rozhodování o jejich žalobě je příslušný Tribunál.

94. I když se toto rozdělení příslušnosti v závislosti na osobě navrhovatele může zdát jako nešťastné, v řízení před unijními soudy nejde o novinku⁴⁹.

95. Za specifických okolností daného případu je však třeba dovodit, že poté, co Tribunál rozhodne o druhém a třetím důvodu kasačního opravného prostředku ve věci T-401/11, věc F-50/09 se vrátí k Soudu pro veřejnou službu, který ji bude muset postoupit Tribunálu podle čl. 8 odst. 3 druhého pododstavce přílohy I statutu Soudního dvora.

47 — Bod 113 rozsudku Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (T-401/11 P, EU:T:2014:625).

48 — K podmínkám a důsledkům překážky litispendence viz zejména rozsudky Hoogovens Groep v. Komise (172/83 a 226/83, EU:C:1985:355, bod 9), jakož i Diezler a další v. HSV (146/85 a 431/85, EU:C:1987:457, bod 12), jakož i stanovisko generální advokátky Trstenjak ve spojených věcech Comitato „Venezia vuole vivere“ a další v. Komise (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2010:771, bod 52). Viz také Lenaerts, K., Maselis, I. a Gutman, K. *EU Procedural Law*, Oxford University Press, 2014, č. 25.44.

49 — Soudní dvůr a Tribunál se o příslušnost dělí zejména ve sporech týkajících se neplatnosti podle článku 263 SFEU podle toho, zda žalobu podává jednotlivec, nebo například orgán. Oba soudy se o příslušnost dělí rovněž u žalob na neplatnost podaných členskými státy v závislosti na orgánu, který přijal napadený akt (v tomto ohledu viz článek 51 statutu Soudního dvora).

96. Toto ustanovení totiž ukládá Soudu pro veřejnou službu, aby v případě, že jsou jemu a Tribunálu předloženy věci, které mají stejný předmět, prohlásil svou nepřislušnost a postoupil věc, která je mu předložena, Tribunálu. I když navrhovatelé nejsou tytéž osoby – na jedné straně jde o otce (a matku) a děti zemřelého úředníka a na straně druhé o bratra a sestru – přikláním se k názoru, že tyto věci mají stejný předmět, protože obě směřují k náhradě morální újmy způsobené úmrtím téže osoby blízké, ke kterému došlo v důsledku téhož jednání orgánu jako „zaměstnavatele“ oběti.

97. Je ironií soudního systému, že kvůli této dvojité žalobě bude muset o všech návrzích jak ve věci F-50/09, tak ve věci T-494/11 *in fine* rozhodovat Tribunál.

V – Náklady řízení

98. Podle čl. 195 odst. 6 jednacího řádu Soudního dvora platí, že pokud bylo rozhodnutí Tribunálu, které je předmětem přezkumu, vydáno podle čl. 256 odst. 2 SFEU, rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení.

99. Vzhledem k neexistenci zvláštních pravidel upravujících rozdělení nákladů v přezkumném řízení a objektivní povaze přezkumného řízení – zahájeného z podnětu prvního generálního advokáta, a nikoliv některého účastníka řízení – navrhuji, aby účastníci řízení, kteří Soudnímu dvoru předložili písemné vyjádření ohledně otázek, které jsou předmětem přezkumu, nesli vlastní náklady vynaložené v souvislosti s tímto řízením.

100. Toto řešení je kromě toho v souladu s tím, jak Soudní dvůr rozhodl ve svých prvních dvou rozsudcích o přezkumu, přičemž odlišnost od třetího rozsudku o přezkumu je dána výsledkem, ke kterému Soudní dvůr v posledně uvedené věci dospěl⁵⁰.

VI – Závěry

101. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl takto:

- „1) Rozsudek Tribunálu Evropské unie *Missir Mamachi di Lusignano v. Komise* (T-401/11 P, EU:T:2014:625) ohrožuje jednotu a soulad unijního práva tím, že Tribunál jakožto soud rozhodující o kasačním opravném prostředku rozhodl, že osoby blízké zemřelému úředníkovi nutně musí podat dvě žaloby, jednu k Soudu pro veřejnou službu Evropské unie a druhou k Tribunálu Evropské unie, podle toho, zda nastupují do práv dotčeného úředníka, nebo požadují náhradu majetkové či morální osobní újmy.
- 2) Uvedený rozsudek Tribunálu Evropské unie se zrušuje v rozsahu, ve kterém Tribunál i bez návrhu určil nepřislušnost Soudu pro veřejnou službu Evropské unie k rozhodování o návrhu na náhradu majetkové i morální osobní újmy navrhovatele samotného a osob blízkých Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano a rozhodl, že se mu tato část žaloby předává, aby se jí zabýval jakožto prvostupňový soud.

50 — V rozsudku *Přezkum Komise v. Strack* (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570), měl totiž Soudní dvůr za to, že může sám přezkoumat důvody, které Komise uplatnila na podporu svého kasačního opravného prostředku. Ve vztahu k nákladům řízení tudíž rozhodl, že „[v]zhledem k neexistenci zvláštních pravidel upravujících rozdělení nákladů v přezkumném řízení a vzhledem k tomu, že Komise v důsledku zrušení rozsudku Tribunálu [...] a konečného zamítnutí kasačního opravného prostředku, jež podala proti rozsudku [Soudu pro veřejnou službu], neměla s uvedeným kasačním opravným prostředkem úspěch, je důvodné jí v projednávaném případě uložit náhradu nákladů řízení vynaložených G. Strackem jak v řízení před Tribunálem, tak v tomto přezkumném řízení“ (bod 71).

- 3) Uvedený rozsudek Tribunálu Evropské unie se zrušuje v rozsahu, v němž Tribunál rozhodl, že za okolností projednávané věci, kdy se osoby blízké zemřelému úředníkovi nebo zaměstnanci dovolávají náhrady různých újem způsobených toutéž skutečností jako jeho oprávnění pozůstalí i svým vlastním jménem a *jure proprio*, mohou tyto návrhy spojit do jedné žaloby k Tribunálu Evropské unie.
- 4) Uvedený rozsudek Tribunálu Evropské unie se zrušuje v rozsahu, v němž Tribunál rozhodl, že mu jakožto prvostupňovému soudu přísluší rozhodnout o námitkách nepřípustnosti vznesených Evropskou komisí namísto toho, aby tuto část sporu vrátil Soudu pro veřejnou službu Evropské unie.
- 5) Ve zbývajících částech se věc vrací Tribunálu Evropské unie, aby přezkoumal druhý a třetí důvod, které uplatnil Livio Missir Mamachi di Lusignano na podporu svého kasačního opravného prostředku, a následně věc vrátil Soudu pro veřejnou službu Evropské unie, který rozhodne přinejmenším o námitkách nepřípustnosti vznesených Evropskou komisí, jež dosud nebyly zkoumány, nebo v případě shody předmětu s věcí T-494/11 prohlásil svou nepříslušnost a postoupil věc Tribunálu Evropské unie.
- 6) Livio Missir Mamachi di Lusignano a Evropská komise ponese vlastní náklady vynaložené v souvislosti s přezkumným řízením.“